

hom els tracta de lladres; el que no és estrany, perquè en política i en les guerres se sol insultar l'enemic.

Els nyeros es titulaven defensors dels drets del poble, mentre els cadells ho eren de les prerrogatives de la noblesa, i subsistiren encara ben entrat el segle XVII.

Una de les figures més populars al cap del bàndol nyerro, fou En Peret Roca Guinarda, natural d'Oristà, on va nèixer en desembre de 1582. El bandolerisme de Roca Guinarda va durar deu anys, des de 1602 fins a últims de 1611.

Es el Roque Guinart de qui s'ocupa Cervantes en la seva segona part del Quixot. Cervantes el presenta com un heroi del bandolerisme i li atribueix solament fets cavallarescs i actes de reparació d'injustícies i protecció als dèbils.

La partida d'En Guinarda es nodria de molts gascons (francesos de la Gasconya) i entre aquests hi anava En Pere (a) el Gascó de Caldes, lloc tinent i un dels més braus i de més confiança de Guinarda, qui morí de les nafres que rebé en batussa amb els sometents en 1609.

Les forces de l'exèrcit real, eren impotents per a combatre l'acció dels nyeros. Les antigues milícies, dividides en *cinquantenes* i *dezenes*, es constituïren en *Unió*, quals capítols quedaren aprovats a Vic en 1605 i que prengué de seguida organització militar, estenent-se després arreu de Catalunya, tenint per objecte, no solament destruir el bandolerisme, sinó també aplanar un xic a la noblesa, cercant en l'element popular una gran força armada que els tingués a ratlla.

En 1609 la gent es dedicava al bandolerisme com a un ofici. La majoria dels Consellers dels pobles, eren del partit Cadell.

En juny del 1610, el Real Consell declarà sometent general per a la persecució d'En Roca Guinarda. El Virrei va manar al Jutge de Cort, don Pere Soler, que seguís la Catalunya, fent als pobles la següent proposició: Que paguessin un determinat número de soldats per a perseguir a Roca Guinarda, i se'ls rellevaria de la molèstia continua d'alçar sometent.

En el dia 1.er d'agost de 1610 es donà compte al Consell de la Vila de Caldes de que don Pere Soler, jutge de Cort, s'havia presentat demanant que es fes una cinquantena d'homes per a la persecució de Roca Guinarda, o també si tinguessin a bé de fer-ho, com la vila de Sabadell, que per eximir-se de dita obligació, havia promès de donar cinc homes amb salari de sis lliures cada home per quiscun mes i temps de sis mesos, i per menys temps, si dit Roca Guinarda fos preterit abans, conforme don Pere els havia exposat.

Per la major part dels Jurats, fou determinat organitzar la cinquantena, segons Constitucions i Pragmàtiques de Catalunya, la qual incontinent fou feta, elegint cinquantener a Mn. Joan Galí, a qui li donaren 50 homes veïns de la Vila.